

Odbudowa grobu Bronisława Tonna w Śmitowie

W dniu 7 października 2021 r. podczas wizji terenowej na cmentarzu parafialnym w Śmitowie (gmina Kaczory) pracownik Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego odnotował, iż grób wojenny Bronisława Tonna został zlikwidowany. Urząd Gminy Kaczory w porozumieniu z zarządcą cmentarza ustalił, że grób B. Tonna funkcjonuje jako grób rodzinny w innej części cmentarza.

W toku dalszych działań wyjaśniających, Wielkopolski Urząd Wojewódzki pozyskał od Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile informację, iż nie wpłynął wniosek o zezwolenie na ekshumację ciała Bronisława Tonna.

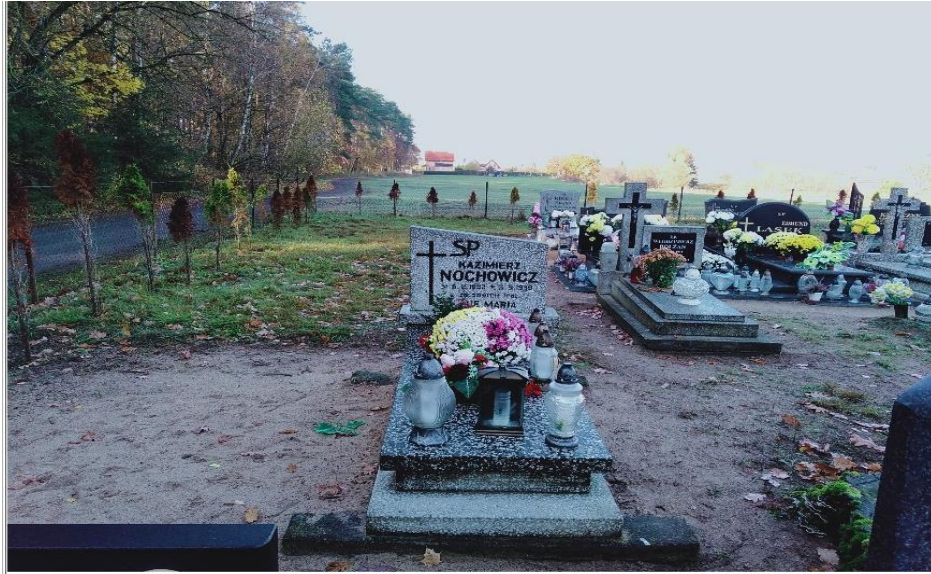
Dzięki zaangażowaniu Pani Marii Stodolskiej z UG Kaczory udało się dotrzeć do żyjącego członka dalszej rodziny Bronisława Tonna. W przeprowadzonej rozmowie ustalono, że po śmierci Elżbiety Kostrzewy – siostry Bronisława Tonna jej córka Genowefa wraz z mężem symbolicznie scaliła w 2008 w grób rodzinny grób B. Tonna. Wybudowano nagrobek tuż przy głównej bramie cmentarnej, w którym złożono ciało Elżbiety Kostrzewy, innych członków rodziny Tonn oraz symboliczną garść ziemi z grobu Bronisława Tonna. Grób rodzinny Tonnów i Kostrzewów oznaczono jako nowe miejsce spoczynku B. Tonna. Ekshumacji szczątków B. Tonna zaniechano a nagrobek zdemontowano.

Według literatury Bronisław Tonn został zabity bagnetem na polu przez Niemca Erwina Sonnenburga w dniu 1 września 1939 r.¹ W chwili śmierci miał 16 lat.

Wojewoda Wielkopolski podjął decyzję o odbudowie pomnika nagrobnego B. Tonna Na podstawie Porozumienia z Gminą Kaczory przekazano środki finansowe na realizację tego zadania.

---

¹ Szymankiewicz Z., *Zbrodnie Wehrmachtu i innych formacji w rejonie pilskim* [w:] *Zbrodnie Wehrmachtu w Wielkopolsce w okresie zarządu wojskowego* pod red. M. Woźniaka, Kalisz 1986 s. 123-124.

Miejsce pochówku B. Tonna (puste miejsce po lewej stronie od grobu K. Nochowicza), stan na 7 listopada 2021 (źródło: dokumentacja fotograficzna Gminy Kaczory 2021 r.)

Zdjęcie archiwalne WUW

Grób symboliczny Bronisława Tonna – stan na 11 października 2022 r.

Odbudowany grób Bronisława Tonna – stan 11 października 2022 r.